

یادداشت روز

به بهانه اجرای «فصل شکار بادبادک‌ها»

روایت سرگشتگی انسان امروز

بهاره رهنما

● در عرصه هر هنری کارهایی وجود دارند که صرف‌نظر از جزئیاتشان باید به دیدنشان رفت؛ کارهایی که شاید از کارهای قبلی آن هنرمند لزوماً بهتر نباشند اما مجموعه‌ای را دربر می‌گیرند که باید در ذهن مخاطبی که آثار هنری خاص را دنبال می‌کند کامل شود.

پس در ابتدا خاطرنشان می‌کنم که جلال تهرانی به استناد خیل گفته‌ها و شنیده‌ها و مهم‌تر از همه کارنامه شخصی خودش، از آن دسته هنرمندانی است که نباید حتی یک کارش را از دست داد. کلیت نمایش‌نامه‌های نوشته‌شده یا کارگردانی‌شده توسط جلال تهرانی یک مجموعه هنری قابل‌اعتناست با سبک بسیار شخصی و البته سخت که پیش‌روی مخاطب قرار می‌گیرد که در هنر نمایشی جست‌وجوگر حرف‌های تازه‌ای است. فصل شکار بادبادک‌ها آخرین اثر جلال تهرانی است که هم‌اکنون روزهای پایانی خود را در سالن اصلی تئاترشهر سپری می‌کند؛ اتفاقاً از آن دسته کارهایی است که به دلیل تجربه نبودنش و اولین‌باربودن المان‌های این اثر و به علت شخصیت و دیدگاه خود جلال تهرانی کار در میان نمایش‌های این روزها بسیار درخور توجه و اعتناست.

این نکته دلیل این نیست که لزوماً فصل شکار بادبادک‌ها را بهترین اثر جلال تهرانی تا امروز بنامیم ولی آن‌قدر نواست که در میان آثار جلال تهرانی هم رنگ‌وروی دیگری به مخاطب نشان می‌دهد. موضوع و محوریت متن روی مسئله سرگشتگی که یکی از درگیری‌های ذهنی مهم انسان امروزی است می‌چرخد. انتخاب چنین موضوعی اگر خوب نوشته و پرداخته شود، در همه‌جای دنیا خصوصاً در کلان‌شهری مثل تهران هم‌ذات‌پنداری خیلی از انسان‌ها را برمی‌انگیزد. این همان نقطه قلابی است که اثر تک‌نفره جلال تهرانی را از یک نمایش زنانه صرف و رماتیک تبدیل به یک اثر ساختارشناسانه اجتماعی در عرصه اسنان‌شناسی می‌کند. چیزی فارغ از جنسیت در نمایش موج می‌زند که نه‌تنها زنان و مردان مختلف بلکه گروه‌های سنی متفاوتی را هم به اثر نزدیک می‌کند.

صرف‌نظر از اینکه جسارت انتخاب سالن اصلی برای یک کار تک‌نفره قدم بسیار بزرگی نه‌فقط برای کارگردان که حتی برای بهنوش طباطبایی (بازیکری) که با تمام وجود این خطر را پذیرفته و آنچه می‌توانسته برای خلق این سرگشتگی روی صحنه برده است) است، اینکه یک بازیگر زن ۷۰ دقیقه در سالنی به وسعت سالن اصلی تئاترشهر و با تمام قوا نقشی را بازی می‌کند، به خودی‌خود آن‌قدر قابل اعتنا و توجه و احترام، لاقال از طرف جامعه هنری است که افراد این عرصه خود را باید ملزم به دیدن این اثر کنند.

در مورد بهنوش طباطبایی اگرچه «فصل شکار بادبادک‌ها» شاید به‌زعم خیل‌ها بهترین بازی کارنامه هنری‌اش نباشد اما بازی نو و جسورانه‌ای است. تجربه و کارگردانی خاص جلال تهرانی با طراحی صحنه بسیار هوشمندانه و زیبایش، عدم توازن بین ابعاد صحنه اصلی و یک نمایش تک‌نفره را از یاد شما می‌برد، همین‌طور مهرای بجا و به اندازه گروه موسیقی زنده در صحنه و نیز طراحی نوری که انگار مثل یک پارتنر بازی با لحظه‌های بازیگر روی صحنه نفس‌به‌نفس جلو می‌رود. این حرف من یادتان باشد؛ اسمی از جلال تهرانی دیدید یا شنیدید، خودتان را از تماشای اثر هنری او محروم نکنید.

اعتراض برزیده به ۲۰:۳۰

شرق: عبدالحسن برزیده با انتشار نوشته‌ای سرگشاده، نسبت به نحوه پخش مصاحبه‌اش در یک برنامه خبری صداوسیما واکنش نشان داد. کارگردان «مزارشریف» با اشاره به بخش خبری ۲۰:۳۰ که پنجشنبه ۲۹ مرداد مصاحبه‌ای از او درباره جداسازی بخش ملی و بین‌الملل فیلم فجر پخش کرده است، نسبت به نحوه پخش این گفت‌وگو اعتراض کرد و از آن به‌عنوان «رفتار غیرحرفه‌ای» و «غیراخلاقی» نام برد و اتفاقی را که رایش افتاده است، شرح داد: «برنامه خبری ۲۰:۳۰ شبکه دو صداوسیما تا آنجا که بنده اطلاع دارم، راهکاری بود از طرف عقلاي صداوسیما برای مقابله با پخش‌های خبری شبکه‌های ماهواره‌ای؛ اما نحوه اجرا، میزاسن، رفتار و گفتار مجریان که کاملاً آشکار و کل‌درشت یا به قول جوانان امروزی تابلوست، تقلیدی است موبه‌مو از برنامه خبری یکی از شبکه‌های ماهواره‌ای (البته خود این کج‌سلیقگی در جای خودش قابل بحث است). پنجشنبه ۲۹ مرداد حدود ساعت ۱۳:۳۰ خامی که اگر لازم باشد، اسم ایشان را خواهم برد، از طرف این برنامه یعنی خبر ۲۰:۳۰ با من تماس گرفتند و راجع به تغییر نام جشنواره فجر نظرم را پرسیدند. البته پرسش که چه عرض کنم، بیشتر اصرار داشتند با استفاده از شعار حمایت از ارزش‌ها جوابی را از من دریافت کنند که موردنظرشان بود. اما من همراهی نکردم و ظاهراً به مذاق ایشان خوش نیامد. این

شرق: کنسرت – پرفورمنس «تهمورس و ما» با حال‌وهوای تئاتری و بازی با رنگ و نور در حالی اجرا شد که در مهم‌ترین بخش آن، یعنی صدایی که باید برای مخاطبان گوش‌نواز باشد، مشکلات عدیده‌ای داشت. به گزارش ایسنا، کنسرت – پرفورمنس «تهمورس و ما» که برای اجرا در شش پرده برنامه‌ریزی شده بود، شامگاه دوم مرداد، دومین و آخرین اجرایش را روی صحنه برد. تهمورس پورناظری که در این کنسرت آهنگ‌سازی، طراحی هنری، خوانندگی و همچنین نوازندگی تار، سه‌تار، تنبور و دوتار را برعهده داشت، در پرده نخست، سه‌تارش را در حالی می‌نواخت که روی میلی نشسته بود و یک طرف میوه در مقابلش بود. دکور این پرده که روایتگر شب بود، با وسایلی مانند آباژور، کتابخانه، ساعت ایستاده و صندلی پر شده بود. نوازندگان برای اجرای چهار قطعه «شب»، «وقتی تو در خوابی»، «طلوع» و «در آستانه» روی صحنه آمدند و در پایان هم گفت‌وگوی کوتاهی مانند بازیگران تئاتر با هم داشتند و در همین فرصت، چیدمان دکور را کمی تغییر دادند.

در پرده دوم قطعه «سمرقندهار» نواخته شد. پرده سوم نیز که شامل دو بخش «از ارس تا هامون» و «خس باران» بود، دکوری مشابه پرده نخست داشت با این تفاوت که نوری به رنگ سبز – آبی بر نوازندگان می‌تابید.

اندر احوالات دوره نهم جشنواره موسیقی جوان

نقل شد، جشنواره موسیقی جوان در این چندسال تا جشنواره نهم اصلاً بخش مربوط به تنبک نداشت! درحالی‌که صدها جوان در گوشه‌وکنار این کشور با عشق و پشتکار این ساز را دربر گرفته‌اند و می‌نوازند و درس می‌دهند. با مصاحبه‌های گاه‌تثا بنده در جراید و رادیو یا شاید درواز جان مهر و شغفت آقاییان بالاخره در آستانه جشنواره هشتم، رپرتوار (کارگان) مخصوص تنبک ارائه شد. جناب استاد نوازنده و آهنگ‌سازی که گویا در پشت و جلو صحنه جشنواره همه‌کاره و متکلم‌موحده است، فرموده بودند تنبک رپرتوار ندارد و به همین دلیل نباید در بخش رقابت‌های جشنواره شرکت داشته باشد، جناب ایشان گویا رپرتوار را فقط ملودی می‌دانند! دوست قدیمی و گرمی جناب دکتر هومان اسعدی از من خواستند که اگر ممکن است رپرتوار تخصصی برای تنبک تهیه و ارائه کنم، من هم به احترام تنبک و تنبک‌نوازی با زحمت شبانه‌روزی و کار بی‌مردومت، از کتاب‌های شناخته‌شده که حدود هشت کتاب از نوازندگان نامی تنبک می‌شد، قطعاتی همگون با دیدگاهی فنی به‌واسطه گروه‌های سنی متفاوتان و شان تنبک‌نوازان و سطح کیفی جشنواره انتخاب کرده و ارائه دادم.

۳) در اینجا پرده دوم نمایش کمدی-ترازدی بالا رفت؛ وقتی که رپرتواری قابل دفاع با این زحمت فراهم و ارائه داده شد، افرادی که باید پاسخ‌گو و عمل‌کننده باشند ناکاه غیب شدند و حتی دیگر تلفن‌هایشان را هم پاسخ‌گو نبودند! تا اینجا کمدی بود، ترازدی وقتی آغاز شد که در جشنواره نهم (۱۳۹۴) یک مجموعه ضعیف و بی‌تفکر و عاری از ساختار درست سنجش توسط جشنواره ارائه داده شد که به درد هیچ تابنده‌ای نمی‌خورد و ندانستم که این انتخاب‌های مشعشعانه کار کدام نیمای نوآوری بوده؛ به‌قول رندسی، برای نایودکردن حقیقتی، نیازی نیست که خوب به آن حمله کنی، کافیتست که بد از آن دفاع کنی! و دست‌میزبان دوستان که این کار را واقعاً خوب انجام دادند.

فکر اصلی به طرز تغییرشکل‌یافته‌ای بد ارائه شد که در واقعیت امر، از نداشتن رپرتوار بدتر بود مثلاً از کتاب آموزش تنبک استاد بهمن رجی نامناسب‌ترین بخش‌هایش را انتخاب کردند و به‌نوعی شاید قصد این بوده که به‌واسطه این انتخاب‌های ضعیف، غای ریتمیک و قدرت رپرتوارهای تنبک را زیر سؤال ببرند! و اندازه تنبک را با این «کارگان» نمایش دهند؛ حال آنکه سطح غنای علمی و ریتمیک کتاب‌های استاد بهمن رجی بسیار بالاتر از مطالب ارائه‌داده‌شده توسط آقایان بوده. در شورای سیاست‌گذاری، فرد یا افرادی هست یا هستند که یا می‌دانند قطعه‌های مناسب برای رپرتوار از کتاب استادان کجاست یا نمی‌دانند. به‌رحال در هیچ صورت نمی‌توان آنها را بی‌تقصیر دانست چون گاهی غفلت حتی از قصد و عمد بد هم بدتر است!

۴) استادان ارجمند و هیات‌داوران گرمی جشنواره! دوست دانشمند اتوموزیکولوگ! همه ایفای‌دهای سرتان، لااقل قلم رنجه کنید و بفرمایید که چرا در این جشنواره عریض و طویل یک نفر نوازنده تنبک در فهرست اصلی داوران جشنواره وجود ندارد؟ بر چه اساس و منطق یا اجماعی تشخیص دادید که این ساز رپرتوار ندارد؟ وقتی رپرتواری دقیق و حساب‌شده ارائه داده شد، چرا به مرحله اجرا نرسید؟ بعد هم این پخته‌خواری و تغییر

هنر

«تهمورس و ما» با چاشنی تئاتری

جکس تهجی قاسمی/ایسنا

«امیرحسین حسنی‌نیا» در پرده چهارم و در اجرای قطعه «مطرپ خوش‌نوا» به سماع درآمد، درحالی‌که نوازنده اصلی این پرده، تهمورس پورناظری بود و با نورپردازی در مرکز توجه قرار گرفته بود.

چراغ‌های وهم‌انگیز آویزان و نوازندگان یکدست‌سفیدپوش درحالی‌که ابری صحنه را دربرگرفته بود و رنگ آبی ملایمی بر آنها می‌تابید، پس‌زمینه پرده پنجم برای اجرای «مردی که نه می‌گفت» بود. در پایان این کنسرت نیز قطعه موسیقی «بال‌دربال» با بازی سایه‌ها اجرا شد. هرچند کنسرت – پرفورمنس «تهمورس و ما» ایده مبتکرانه‌ای داشت، اما ضعف‌های متعددی که در اجرای این ایده وجود داشت، سبب شد که تا حدودی زیبایی نوای موسیقی در سایه صدابرداری نامناسب، خوانندگی نه‌چندان حرفه‌ای و برخی ناهماهنگی‌ها بین نوازندگان قرار گیرد. رضا موسوی، کارگردان هنری، توماج دانش‌بهزادی، صحنه‌گردان، رضا حدیری، طراح نور، حسین مقدم، صدابردار و سیدمصطفی طباطبایی نسب، دکوراتور این کنسرت – پرفورمنس بودند. همچنین حسین رضایی‌نیا، سازهای کوبه‌ای، تینا جامه‌گرمی، ویلن و پیانو، نگار نوزاد، ویلنسل، آتنا اشتیاقی، ویلنسل و کنترباس، ارین کشیشی، گیتارباس و کنترباس و ارشاک ساهکیان دودوک، کلارینت و سرنا نواختند.

چهار روز

سؤال از «جنتی» اعلام وصول شد

● علی جنتی به دلیل صدور مجوز اکران «قصه‌ها» به مجلس می‌رود. مهرداد بذریاش، عضو هیات‌ریسه مجلس شورای اسلامی، پیش از پایان نشست علنی روز گذشته (سه‌شنبه) پارلمان موارد اعلام‌وصولی را قرائت کرد. سؤال زهره طبیب‌زاده و فاطمه آلیا، نمایندگان تهران در مجلس، از علی جنتی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در مورد علت صدور مجوز اکران «قصه‌ها» اعلام‌وصول شد. پیش از اکران این فیلم، مدتی اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس از نمایش «قصه‌ها» ممانعت به عمل آورده بودند.

زیر آسمان فیروزه ای

«کالیگولا» درهما دامه می‌یابد

● اجرای رپرتوار نمایش «کالیگولا» در سالن تازه‌تأسیس هما، که دو روز پیش به دستور اماکن متوقف شده بود، با رفع مشکلات مربوطه در همان سالن ادامه خواهد یافت. مالک سالن هما روز گذشته به تسنیم گفت: «با عوامل این سالن در فضای دوستانه گفت‌وگو کردیم و ازاین‌پس سالن هما می‌تواند به کار خود ادامه دهد». دو روز پیش تعطیلی سالن خصوصی هما و در پی آن توقف اجرای نمایش «کالیگولا» در این سالن در صدر اخبار فرهنگی قرار داشت. صاحب این ملک در تماس تلفنی با تسنیم گفت: «دیگر مشکل خاصی نداریم و مسئله را حل کردیم. در فضایی دوستانه با این جوانان به گفت‌وگو نشستیم و ازاین‌پس هم سالن هما به کار خودش ادامه می‌دهد. متأسفانه فردی می‌خواست از این آب گل‌آلود ماهی بگیرد که البته مقصر آقای غنی‌زاده هم نبود».

نقاشی‌خط‌های رضا مافی و غلامرضا ماهروی در گالری شکوه

● **شرق:** نمایشگاه نقاشی‌خط‌های زنده‌یاد رضا مافی و غلامرضا ماهروی عصر جمعه ششم شهریورماه در گالری شکوه افتتاح می‌شود. در این نمایشگاه پنج اثر شاخص از زنده‌یاد رضا مافی، در کنار ۱۲ اثر از نقاشی‌خط‌های غلامرضا ماهروی ارائه می‌شود.

آثار مافی که از پیشگامان نقاشیخط در ایران است، گوشه‌هایی اصیل و باشکوه از این هنر را بازتاب می‌دهند و آثار ماهروی در کنار فرم‌های متنوع از منظر محتوا شامل آیات قرآنی، اسماء الهی و اشعارای از شعرای بزرگی چون حافظ که با بهره‌گیری از خطوط نستعلیق، نسخ و ثلث بسیار چشمگیر هستند. زنده‌یاد رضا مافی که در سال ۱۳۶۱ درگذشت، متولد شده بود و نمایشگاه‌هایی در کشورهای دیگر از جمله فرانسه، آمریکا، انگلستان، سوئیس، پاکستان و... برگزار کرده است. ماهرویی تآکون در ۱۲ نمایشگاه خوشنویسی در داخل ایران و چهار نمایشگاه در خارج از ایران رک داشته است. نمایشگاه نقاشی‌خط‌های رضا مافی و غلامرضا ماهروی تا سه‌شنبه هفدهم شهریور در گالری شکوه دایر خواهد بود و علاقه‌مندان می‌توانند همه‌روزه به‌جز پنجشنبه‌ها از ساعت ۱۷ الی ۲۱ از این نمایشگاه در گالری شکوه، واقع در فرمانیه، بلوار اندرزگو، خیابان سلیمی‌شمالی، کوچه امیر نوری، پلاک ۱۹ دیدن کنند.

دومین دوره جایزه «همایون خرم» برگزار می‌شود

● **شرق:** دومین جشنواره و جایزه همایون خرم فراخوان داد. مؤسسه فرهنگی– هنری «رادنوندیش» و خانواده استاد همایون خرم با همکاری دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دومین دوره جشنواره و جایزه همایون خرم را با نام «نوی خرم ۲» در تالار رودکی و تالار وحدت برگزار خواهد کرد. جایزه همایون خرم، با هدف ماندگاری و گسترش فرهنگ فاخر موسیقی اصیل ایران‌زمین، ارتقای بینش فرهنگی و هنری جامعه، ارائه الگوهای مناسب اخلاقی و حرفه‌ای و شناخت بیشتر هنرجویان نسبت به بزرگان هنری کشور و بررسی میزان تأثیرپذیری آنها از هنر این استادان در سه‌شب برگزار خواهد شد. علاقه‌مندان برای آگاهی از شرایط شرکت در جشنواره و فرستادن آثار خود می‌توانند به تارنامی ویژه این جشنواره به نشانی www.khoramfestival.com مراجعه کنند. در صورتی‌که موفق به ارسال فایل تصویری از طریق اینترنت نشدند می‌توانند فرم ثبت‌نام را تکمیل و فایل تصویری اجرای خود را با کیفیت ضبط مناسب و به صورت لوح فشرده (CD/ DVD) به‌همراه یک پیگیری ثبت‌نام از طریق پست سفارشی به آدرس: تهران– خیابان شهید بهشتی– خیابان کاووسی‌فر– کوچه یابرد– پلاک ۳۰– طبقه سوم– کدپستی ۱۵۷۷۱۴۳۱۴ ارسال کنند.